

Päivämäärä
1.2.2010

MAASEUTUVIRASTON OHJE MAATALOUDEN INVESTOINTITUEN KOHTEENA OLEVIEN HANKINTOJEN KILPAILUTTAMISESTA RAKENNUSINVESTOINNEISSA

Johdanto

Ohjeessa on tuotu esiin näkökohtia, joihin hankintojen kilpailuttamisessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota niiden hankintojen osalta, joihin maatalouden rakennetukilain (1476/2007) nojalla on myönnetty investointitukea.

Jos investointituen kohteena olevaa rakennusurakkaa koskevan hankinnan arvo on 100.000 euroa tai sen yli taikka tarvike-, kone- ja laitehankinnan arvo on 15.000 euroa tai sen yli ja samalla myönnetyn investointituen tukitaso ylittää tai saattaa ylittää 50 prosenttia hankinnan arvosta (rakennuksen kustannusarviosta), tuen saajan on kilpailutettava hankintansa siten, kuin julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) säädetään. Parhaillaan on valmistelussa lakimuutos, jolla kynnysarvoja korotettaisiin vuonna 2010.

Kilpailuttamisella tarkoitetaan sitä, että tuen saajan on järjestettävä hankinnasta avoin tarjouskilpailu sekä julkaistava hankintaa koskeva ilmoitus julkisessa Hilma-ilmoituskanavassa osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi.

Tuen saajan kannalta on perusteltua pyytää tarjouksia hankinnan laajuuden ja laadun kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla myös sellaisten hankintojen osalta, jotka jäävät kansallisten kynnysarvojen ja EU-kynnysarvojen alapuolelle.

Vastuu hankintojen kilpailuttamisesta on aina tuen saajalla.

1. Laki julkisista hankinnoista (348/2007) ja sen soveltuminen maatalouden investointeihin

Laki julkisista hankinnoista (jäljempänä hankintalaki) koskee pääosin valtion ja kuntien viranomaisten sekä näiden liikelaitosten ja sidosyksiköiden hankintoja. Laissa säädetään menettelytavoista, joita lain soveltamisalaan kuuluvien yksiköiden on noudatettava ostaessaan tavaroita tai palveluita taikka teettäessään rakennusurakoita. Julkisten viranomaisten lisäksi **hankintalain soveltamisalaan kuuluu mikä tahansa hankinnan tekijä silloin, kun se on saanut hankinnan tekemistä varten julkista tukea yli puolet hankinnan arvosta.¹** Näin ollen

---

¹ Hankintalaki 6 §

hankintalain mukainen kilpailuttamisvelvoite koskee myös osaa hankinnoista, joihin maatalouden rakennetukilain (1476/2007) nojalla on myönnetty maatalouden investointitukea.

Hankintalaissa rakennusurakalla tarkoitetaan rakennustyön tai rakennusurakan toteuttamista. Rakennusurakkaan katsotaan kuuluvaksi myös suunnittelu, jos suunnittelu toteutetaan rakennusurakan kanssa yhdessä eli esimerkiksi tilataan suunnittelu ja toteutus samalta urakoitsijalta. Rakennusurakka voi olla talon-, maan- tai vesirakennustöiden muodostama taloudellinen ja tekninen kokonaisuus. Rakennusurakkaan katsotaan kuuluvaksi kaikki siihen liittyvät tavara- ja palveluhankinnat, kuten rakennustarvikkeet ja erilaiset asennustyöt. Rakennusurakaksi luokiteltavat hankintasopimukset on lueteltu hankintalain liitteessä C². Investointitukia koskevassa sääntelyssä käytetään termiä rakennusinvestointi, joka vastaa sisällöltään hankintalain rakennusurakkaa.

Seuraavassa kerrotaan, mitä hankintojen kilpailuttamisvelvoitteella tarkoitetaan ja mitä toimia hankintalaki edellyttää hankintoja tehtäessä.

2. Milloin hankinta tulee kilpailuttaa noudattaen hankintalakia

Maatalouden investointitukia saavat henkilöt tai yhteisöt kuuluvat hankintalain soveltamisalaan ja tuen saajaa pidetään hankintalain tarkoittamana hankintayksikkönä, jos tuen määrä ylittää 50 prosenttia hankkeen ennakoidusta arvosta (kustannusarviosta) ja mikäli tuo arvo ylittää tietyt laissa säädetyt kynnyksarvot. Kynnyksarvolla tarkoitetaan sitä euromääräistä raja-arvoa, jonka ylittyminen tai alittuminen määrittää hankintaan sovellettavan menettelytavan.

Esimerkkejä kilpailuttamisvelvoitteesta:

ELY-keskus on myöntänyt investointitukea nuorelle viljelijälle navetan peruskorjaukseen. ELY-keskuksen vahvistaman kustannusarvion mukaan rakennusurakan (rakennusinvestoinnin) kokonaisarvo on 120.000 euroa ilman arvonlisäveroa. Investoinnin yksikkökustannus, jonka perusteella tuen määrä tässä tapauksessa lasketaan, on 100.000 euroa. Tukea on myönnetty avustuksena 50.500 euroa ja korkotukena 13.500 euroa. Tuen määrä 64.000 on yli puolet rakennusurakan kokonaisarvosta (kustannusarviosta) 120.000 eurosta. Kilpailuttamisvelvollisuus koskee koko rakennusurakkaa kaikkine siihen liittyvine erillishankintoineen, kuten rakennustarvikkeet (puutavara, betoni, ovet, ikkunat, kattotuolit jne.) ja erilaiset asennustyöt (lvi-asennukset, sähköasennukset, automaatioasennukset jne.).

ELY-keskus on myöntänyt investointitukea nuorelle viljelijälle sikalan peruskorjaukseen. ELY-keskuksen vahvistaman kustannusarvion mukaan rakennusurakan (rakennusinvestoinnin) kokonaisarvio on 120.000 euroa ilman arvonlisäveroa. Investoinnin yksikkökustannus, jonka perusteella tuen määrä tässä tapauksessa lasketaan, on 80.000 euroa. Tukea on myönnetty avustuksena 36.000 euroa ja korkotukena 12.000 euroa. Tuen määrä 48.000 euroa on alle puolet rakennusurakan kokonaisarvosta (kustannusarviosta) 120.000 eurosta. Kilpailuttamisvelvollisuus ei koske tätä rakennusurakkaa.

² Linkki hankintalain liitteisiin A-C www.finlex.fi/data/sdliite/liite/5606.pdf

Kilpailuttamisvelvoitteen kannalta olennaista on, että pääsääntöisesti kaikki hankintalain soveltamisalaan kuuluvat hankinnat kuuluvat julkisen ilmoitusvelvoitteen piiriin ja niistä on julkaistava hankintailmoitus HILMA-ilmoituskanavassa osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi. Ilmoitusvelvoitteen laajuus vaihtelee hankinnan kohteen ja arvon mukaan.

EU-kynnysarvot ovat tavara- ja palveluhankinnoissa **193.000 euroa**, kun kyseessä on paikallishallinnon viranomaisen tai muu taho. **Rakennusurakoiden EU-kynnysarvo on 4.845.000 euroa.**³ Em. määrien ylittävät hankinnat tulee pääsääntöisesti kilpailuttaa EU-laajuista ilmoitusvelvoitetta noudattaen. Käytännössä EU-kynnysarvot ylittäviä rakennushankintoja ei tuen piirissä voi esiintyä, koska tuen enimmäismäärä ei voi ylittää 1 miljoonaa euroa, mikä on vähemmän kuin 50 prosenttia rakennusurakoille asetetusta EU-kynnysarvosta.

Palveluhankinnat on luokiteltu kahteen ryhmään – ns. ensisijaisiin palveluihin ja toissijaisiin palveluihin. Toissijaisia palveluita EU-laajuinen ilmoitusvelvoite ei koske, vaan kotimaisen hankintailmoituksen julkaiseminen ja kansallisten kilpailuttamismenettelytapojen noudattaminen on riittävää. Ensisijaisiin ja toissijaisiin palveluihin kuuluvat palvelut käyvät ilmi hankintalain liitteinä A ja B olevista taulukoista.

Ns. kansalliset kynnysarvot ovat tavarahankinnoissa ja tavanomaisissa palveluhankinnoissa 15.000 euroa. Sosiaali- ja terveyspalveluissa kansallinen kynnysarvon on 50.000 euroa ja **rakennusurakoissa 100.000 euroa.**⁴ Em. kansalliset kynnysarvot ylittävissä, mutta EU-kynnysarvot alittavissa hankinnoissa voidaan noudattaa hieman kevyempiä menettelytapoja kuin EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa. Näistäkin hankinnoista tulee kuitenkin julkaista hankintailmoitus HILMA-ilmoituskanavassa. Muuten tarjousmenettelyssä ei tarvitse noudattaa tarkoin säänneltyjä määräaikoja ja laissa on säädetty joitakin lievennyksiä menettelytapoihin suhteessa EU-kynnysarvot ylittäviin hankintoihin.

3. Miten kilpailuttaminen tapahtuu - prosessin vaiheet

3.1. Kilpailuttamisprosessin vaiheet lyhyesti

Hankintamenettelyillä tarkoitetaan niitä menettelytapoja, joita hankintayksikön eli tässä tapauksessa tukea saavan rakennusinvestoijan tulee noudattaa, ostaessaan tuotteita tai palveluita markkinoilta. Hankintalaki ei koske hankintojen suunnitteluvaihetta. Sen sijaan hankintalaissa on säännöksiä erilaisista hankintamenettelyistä. Tavanomaisimmin käytetään avointa menettelyä, jossa kaikki halukkaat tarjoajat voivat tarjota, tai rajoitettua menettelyä, jossa tarjouspyyntö lähetetään vain sellaisille tarjoajille, jotka ovat hankintailmoituksen perusteella ilmoittautuneet menettelyyn ja joista hankkija on valinnut tarjoajat, joille tarjouspyyntö lähetetään. Kaikista hankinnoista tulee julkaista hankintailmoitus HILMA-ilmoituskanavassa.

³ Hankintalaki 16 §

⁴ Hankintalaki 15 §

Seuraavassa esitetään avoimen menettelyn kulkua koskeva kuvaus. Hankintaprosessi etenee vaiheittain ja se voidaan jaotella seuraavasti:

1. **Hankinnan suunnittelu**
  - **hankintakokonaisuuksien suunnittelu**
  - **ennakoidun arvon laskenta eli hankinnan kustannusarvion laadinta**
2. **Tarjouspyynnön laatiminen**
  - **tarjoajien kelpoisuusehtojen asettaminen**
  - **hankinnan kohteen määrittely**
  - **tarjousten valinta- ja vertailuperusteiden asettaminen**
3. **Hankinnasta ilmoittaminen HILMA-ilmoituskanavassa**
4. **Tarjousten käsittely**
5. **Tarjouksen valinta**
6. **Päätöksenteko ja päätöksestä tiedottaminen**
7. **Hankintasopimuksen solmiminen**

3.2. Hankinnan suunnittelu ja ennakoidun arvon laskenta

Hankinnan suunnitteluvaiheessa tulee miettiä muun muassa, mitä ollaan hankkimassa ja mikä on tarkoituksenmukainen hankintakokonaisuus. Lisäksi tulee arvioida, mikä hankinnan ennakoitu arvo on, eli käytännössä tulee laatia hankinnan kustannusarvio. Hankinnan ennakoitu kokonaisarvo määrittää, alittaako vai ylittääkö hankinnan arvo hankintalaissa säädetyt kynnsarvot, joiden mukaan määräytyvät hankintaan soveltuvat säädökset ja hankintamenettelyvaihtoehdot. Ennakoitu arvo lasketaan ilman arvonlisäveroa.⁵

On huomattava että, vaikka esimerkiksi rakennusurakkaan (rakennusinvestointiin) liittyvät hankinnat voidaan tehdä pienempinä osakokonaisuuksin, kuten ostamalla erikseen rakennustarvikkeita ja sähkö- ja putkitöitä, lasketaan urakan ennakoitu arvo ottamalla huomioon kaikkien erikseen hankittavien osien yhteenlaskettu arvo. **Jos osien yhteenlaskettu arvo on 100.000 euroa tai ylittää sen, kukin yksittäinen hankinta tulee kilpailuttaa noudattamalla ilmoitusmenettelyä, vaikka tällaisen osan arvo yksinään alittaisikin kansallisen kynnsarvon.**

Tavarahankinnan ennakoitu arvo lasketaan ottaen huomioon esim. koneen tai laitteen kauppahinta sekä mahdolliset rahti- ja asennuskulut (ilman alv). Rakennusurakkahankinnassa arvioidaan urakan todellinen arvo, johon tulee laskea mukaan tilaajan urakoitsijan käyttöön antamien tavaroiden arvo. **Oman työn osuutta ei huomioida ennakoitua arvoa laskettaessa.**

Ennakoidun arvon (kustannusarvion) on pädettävä silloin, kun hankintayksikkö (tuen saaja) toimittaa hankintailmoituksen julkaistavaksi tai aloittaa muuten hankintamenettelyn.

3.3. Tarjouspyynnön laatiminen

Tarjouspyyntö on koko hankintamenettelyn tärkein asiakirja. Sen on oltava riittävän selkeä ja yksiselitteinen niin, että se mahdollistaa tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun. Tarjouspyyntö kannattaa laatia valmiiksi jo ennen kuin hankinnasta julkaistaan ilmoitus.

---

⁵ Hankintalaki 17-19 §

Tarjouspyynnöstä tulee ilmetä ainakin seuraavat tiedot:

- viittaus julkaistuun hankintailmoitukseen
- hankinnan kohde esim. kone tai laite taikka rakennusurakan sisältö riittävän yksityiskohtaisesti, jotta tarjoajat pystyvät tekemään vertailukelpoisia tarjouksia
- tarjoajan taloudellista tilannetta ja ammatillista ja teknistä osaamista koskevat vaatimukset (rajoitetussa menettelyssä nämä vaatimukset tulee kertoa jo hankintailmoituksessa)
- tarjousten valinta- ja vertailuperusteet; valintaperusteena voi olla joko alin hinta tai kokonaistaloudellinen edullisuus; jos käytetään kokonaistaloudellista edullisuutta, tulee tarjouspyynnössä kertoa kokonaistaloudellisuuden vertailuperusteet, joita voivat olla esim. hinta, tekniset ansiot, toiminnalliset ominaisuudet, ympäristöystävällisyys, käyttö- ja huoltokustannukset jne.
- myös valintaperusteiden painoarvot tulee pääsääntöisesti kertoa tarjouspyynnössä, (esim. hinta 60 %, vähimmäisvaatimukset ylittävät tekniset ominaisuudet 30 %, toimitusaika 10 %)
- tarjouksen jättämiseen liittyvät muotoseikat, kuten tarjouksen muoto (paperinen/sähköinen), tarjouksen kieli (suomi/ruotsi), tarjouksen viimeinen jättöpäivä, tarjouksen voimassaoloaika ym.⁶

Tarjouspyynnön jälkikäteistä muuttamista on vältettävä. Jos tarjouspyyntöön kuitenkin on tarpeen tehdä muutoksia tarjousmenettelyn aikana, tulee muutoksista tiedottaa kaikkia niitä tahoja, joille tarjouspyyntö on lähetetty. Jos muutos koskee seikkoja, jotka ovat ilmenneet hankintailmoituksesta, voi olla tarpeen julkaista myös uusi, muutettu hankintailmoitus.

3.4. Hankinnasta ilmoittaminen

Hankinnoista ilmoittaminen on hankintamenettelyn eräs kulmakivi. Ilmoittamisvelvoitteella taataan hankintojen riittävä avoimuus. Avoimuusperiaate puolestaan tukee tarjoajien tasapuolista kohtelua ja syrjimättömyyttä. Kun toimitaan avoimesti, ei kovin helposti voida syrjiä tai suosia ketään toimijaa.

Sekä kansallisen kynnyksarvon että EU-kynnyksarvon ylittävistä hankinnoista on ilmoitettava HILMA-ilmoituskanavassa, osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi. Hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeen hankintayksikkö voi lähettää tarjouspyynnön suoraan tiedossaan oleville toimittajille, joilta haluaa tarjouksen. Avoimessa menettelyssä tarjouspyyntö on lisäksi lähetettävä kaikille sitä pyytävälle. Hankintailmoituksen tekemisessä on huomattava, että täyttää oikean hankintailmoitus lomakkeen: EU-kynnyksarvot alittavissa hankinnoissa kansallisia hankintoja koskevan lomakkeen ja EU-kynnyksarvot ylittävissä hankinnoissa EU-kynnyksarvoja koskevan lomakkeen.

Kansallisissa hankinnoissa on varattava kohtuullinen aika osallistumishakemusten⁷ ja tarjousten jättämiselle. Kohtuullinen aika on arvioitava tapauskohtaisesti.

EU-kynnyksarvot ylittävien hankintojen osalta on otettava huomioon näitä koskevat pakolliset määräajat. Määräajoista saa tietoja esimerkiksi HILMA-ilmoituskanavan sivuilta.

⁶ Hankintalaki 41 §

⁷ osallistumishakemus liittyy rajoitetun menettelyn käyttöön ja tarkoittaa ehdokkaan tekemää ilmoitusta halukkuudesta osallistua tarjouskilpailuun.

Hankintailmoituksen ja tarjouspyynnön tietojen tulee olla yhdenmukaiset. Jos ilmoituksessa ja tarjouspyynnössä on ristiriitaisuuksia, ovat ilmoituksen tiedot lähtökohtaisesti ensisijaisia.

3.5. Tarjousten käsittely

Tarjousten käsittelyssä tulee noudattaa tasapuolisuutta ja syrjimättömyyttä. Mm. tämän vuoksi tarjoukset saa avata vasta tarjousajan päätyttyä. Tarjousten avaamisen jälkeen tarkastetaan ensin, että tarjoajat täyttävät niille asetetut kelpoisuus- ja soveltuvuusvaatimukset. Tämän jälkeen tarkastetaan, että tarjoukset muutoin täyttävät tarjouksille asetetut vaatimukset, esim. että ne sisältävät kaikki pyydyt selvitykset ja että on ylipäänsä tarjottu sitä mitä on pyydetty. Myöhässä saapuneita tarjouksia ei saa ottaa mukaan vertailuun, vaan ne tulee hylätä.

Vasta em. tarkastusvaiheiden jälkeen vertaillaan tarjoukset, jotka ovat läpäisseet tarjoajien ja tarjousten tarkastusvaiheet.

3.6. Tarjouksen valinta

Toimittajan valinta tulee perustua tarjouspyynnössä ilmoitettuihin tarjouksen valintaperusteisiin, jotka voivat olla joko halvin hinta tai kokonaistaloudellinen edullisuus. Jos tarjousten valintaperusteena käytetään kokonaistaloudellista edullisuutta, on tarjouspyynnössä tullut kertoa kokonaistaloudelliselle edullisuudelle myös yksityiskohtaiset vertailuperusteet. **Jos vertailuperusteita ei ilmoiteta, on vertailtava pelkkää hintaa.** Tavallisesti kokonaistaloudellisen edullisuuden vertailuperusteet koostuvat hinnasta ja/tai hinnan eri osatekijöistä sekä laadullisista tekijöistä, jotka voivat liittyä esim. tuotteen toiminnallisiin ominaisuuksiin ja teknisiin ansioihin, energiatehokkuuteen, ympäristöystävällisyyteen, huoltopalveluiden saantiin ym. **Vertailuperusteet on aina kerrottava yksityiskohtaisesti tarjouspyynnössä.**

3.7 Päätöksenteko ja päätöksestä tiedottaminen

Tarjousten vertailun perusteella valitaan tarjouskilpailun voittanut toimittaja. **Valinnasta on tehtävä kirjallinen päätös, joka on perusteltava.** Perusteluista on käytävä ilmi, kuka tarjoajista voitti tarjouskilpailun ja millä perusteella. Kaikilla tarjouskilpailuun osallistuneilla tarjoajilla on oikeus saada tietää, miten niiden tarjous sijoittui kilpailussa. Tarjousvertailun pisteytys ja pisteytyksen perustelut on siis kerrottava.

Päätös on lähetettävä tiedoksi kaikille tarjousmenettelyyn osallistuneille tarjoajille. Jos hankinta jostain syystä keskeytetään hankintaa tekemättä, myös keskeytyksestä on tehtävä päätös, joka on lähetettävä tiedoksi kaikille tarjouskilpailuun osallistuneille.

Myös poissuljetuille (eli tarjoajat, jotka eivät ole täyttäneet kelpoisuusehtoja) ja hylätyille (eli tarjoajat, joiden tarjous ei ole vastannut tarjouspyynnön vaatimuksia) on ilmoitettava kirjallisesti perusteet tarjoajan poissululle tai hylkäämiselle. Poissuljetuille ja hylätyille voi tiedottaa heitä koskevista ratkaisuksista joko heti, kun heitä koskeva ratkaisu on tehty, tai tarjouksen valintaa koskevan päätöksen yhteydessä.

Päätökseen on liitettävä muutoksenhakuosoitus, jossa kerrotaan tarjoajan mahdollisuudesta tehdä hakemus markkinaoikeuteen.⁸

Päätös voidaan lähettää tiedoksi tavallisena kirjelähettyksenä, jolloin päätös katsotaan saaduksi tiedoksi seitsemäntenä päivänä lähettämisestä. Päätös voidaan lähettää myös esimerkiksi saantitodistuksella, jolloin tiedoksisaantipäivä on todellinen saantitodistukseen kirjattu päivä.

3.8. Hankintasopimuksen solmiminen

Tuen saajan on tehtävä tarjouskilpailun mukaisesta hankinnasta kirjallinen sopimus. Sopimus voi olla nimenomainen, erillinen sopimusasiakirja tuen saajan ja toimittajan välillä. Selkeissä tavarahankinnoissa sopimuksena voidaan pitää myös tilausasiakirjaa ja tilausvahvistusta, joista ilmenee tarjousasiakirjojen mukaisen hankinnan tekeminen valitun toimittajan kanssa.

Jos hankinnan kokonaisarvo ylittää 193.000 euron tavara- tai palveluhankintojen EU-kynnysarvon tai 4.845.000 euron rakennusurakoiden EU-kynnysarvon, hankintasopimusta ei saa solmia ennen kuin 21 päivää on kulunut hankintapäätöksen tiedoksisaannista eli siitä, kun tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja on saanut tiedon tarjouskilpailun lopputuloksesta. Hankintapäätös katsotaan tiedoksisaaduksi seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä kirjeitse.

3.9 Hankinta-asiakirjojen julkisuus

Hankinta-asiakirjojen julkisuutta säätelee laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999), vaikka hankintayksikkö ei olisi viranomainen. Hankintaan osallistuvan yrityksen toimittamat tarjousasiakirjat ja tiedot tulevat pääsääntöisesti julkisiksi hankintaprosessin yhteydessä seuraavasti:

- Hankintapäätös tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu. Tällöin julkisiksi tulevat mm. tarjouksen valintaan vaikuttaneet seikat, hinnat ja muu sisältö
- Tarjousasiakirjat tulevat julkisiksi asianosaisille eli toisille tarjoajille, kun hankintaa koskeva päätös on tehty. Tämä tarkoittaa sitä, että tarjousmenettelyyn osallistuneilla tarjoajilla on oikeus saada tutustuttavakseen muiden tarjoajien tarjousasiakirjat.

Julkisuus ei koske salassa pidettäviä tietoja, joita ovat esimerkiksi tarjoajan liike- ja ammattisalaisuudet ja eräät henkilöihin liittyvät tiedot.

4. Poikkeukset kilpailuttamisvelvoitteesta

Hankintalaki ja siten kilpailuttamisvelvoite ei koske mm. seuraavia hankintoja:

- maan, olemassa olevien rakennusten tai muun kiinteän omaisuuden hankintaa tai vuokrausta⁹
- työsopimuksia¹⁰

⁸ Informaatiota muutoksenhausta ja hakemusosoitusmalli löytyy oheisesta linkistä www.kunnat.net/k_peruslistasivu.asp?path=1;161;120419;120423;120892

⁹ Hankintalaki 8 § 1 mom 1-kohta

¹⁰ Hankintalaki 8 § 1 mom 5-kohta

- yhteisrahoitteisia tutkimus- ja kehittämisspalveluita, joiden tulokset ovat avoimesti hyödynnettävissä¹¹

Koska kilpailuttamisvelvoite ei koske työsopimuksia, eivät sellaiset rakennusinvestoinnit, jotka toteutetaan esimerkiksi omana työnä ja/tai palkkaamalla lisäksi ammattitaitoista rakennusalan henkilöstöä rakennustöitä suorittamaan, kuulu kilpailuttamisvelvoitteen piiriin. Tuen saaja kuuluu tällöin työlainsäädännön ja verolainsäädännön työnantajavelvoitteiden piiriin.

Kilpailuttamisvelvoite koskee kuitenkin rakennusinvestointiin tehtäviä hankintoja ulkopuolisilta, kuten erilaisten rakennustarvikkeiden hankintoja. Jos rakentaminen tapahtuu omana työnä ja/tai palkkatyövoimaa käyttäen ja hankinnat koskevat ainoastaan rakentamiseen liittyviä tarvikkeita, on näihin tavarahankintoihin syytä soveltaa tavarahankintoja koskevaa kansallista kynnysarvoa, on julkaistava ilmoitus HILMA-ilmoituskanavassa, jos tarvikkeiden arvo on 15.000 euroa tai sen yli.¹²

Lain soveltamisalan ulkopuolisia hankintoja lukuun ottamatta, hankinnat on tehtävä noudattaen hankintalain kilpailuttamismenettelyitä. **Hankinnan tekeminen ilman kilpailuttamista on mahdollista vain poikkeuksellisesti, jos jokin suorahankinnan perusteista täyttyy.** Suorahankinnan perusteita ovat esimerkiksi:

- edeltävässä kilpailutuksessa ei ole saatu lainkaan tarjouksia taikka tarjouspyynnön mukaisia tarjouksia
- hankinta on tehtävä kiireellisesti tuen saajasta riippumattomasta ennalta arvaamattomasta syystä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi eikä hankintalain mukaisia menettelyitä ole aikaa noudattaa
- teknisistä tai muista vastaavista syistä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan
- kysymys on aikaisemmin kilpailutettuun hankintaan liittyvä lisätilaus, kuten tavarahankintaan liittyvä laajennus taikka palvelusopimuksen tai urakan jatkaminen

5. Kilpailuttamisen laiminlyönti

Maatalouden investointituissa kilpailuttamisen laiminlyönti saattaa johtaa tuen menettämiseen osittain tai kokonaan, tai jos tuki on jo maksettu tuen saajalle, tuen takaisinperintään osittain tai kokonaan. Alalla toimiva yrittäjä, joka olisi voinut osallistua tarjouskilpailuun, jos sellainen olisi järjestetty, voi valittaa laittomista suorahankinnoista markkinaoikeuteen.

6. Lisätietoja julkisista hankinnoista

Lisätietoja hankintojen kilpailuttamisesta ja hankintasäätelyistä löytyy seuraavilta sivuilta:

www.hankinnat.fi

- Suomen Kuntaliiton julkisten hankintojen neuvontayksikkö
- runsaasti tietoa hankintamenettelyistä
- hankintalait ja asetukset

¹¹ Hankintalaki 8 § 1 mom 6-kohta

¹² Tavarahankintojen kuuluminen rakennusurakan määritelmään ja siten korkeamman kansallisen kynnysarvon piiriin on tulkinnallista.

- oikeuskäytäntöä hankinnoista

www.tem.fi/julkisethankinnat

- Työ- ja elinkeinoministeriön julkisten hankintojen sivusto
- hankintasääntely
- ajankohtaista hankinnoista

www.hankintailmoitukset.fi

- Editan Publishing Oy:n ylläpitämä HILMA-ilmoituskanavasivusto
- julkaistut hankintailmoitukset
- tietoa hankinnoista ilmoittamisesta